

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego

Dominika Błasiak, Krzysztof Ciupek

Doświadczenia badawczo-analityczne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego

Warsztaty, Milówka, 21-23 stycznia 2015 roku

Plan wystąpienia

- Zadania statutowe ROPS
- Dotychczas przeprowadzone badania
- Plany badawcze na 2015 rok
- Wyzwania pojawiające się podczas realizacji badań
- Rekomendacje w zakresie realizacji badań

Zadania statutowe ROPS

Zadania statutowe ROPS

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego realizuje zadania z następujących obszarów:

- **pomocy społecznej,**
- **wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,**
- **przeciwdziałania narkomanii,**
- **przeciwdziałania przemocy w rodzinie,**
- **świadczeń rodzinnych,**
- **wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.**

Szczegółowe zadania ROPS, cz. 1

W ramach realizacji zadań własnych samorządu województwa do zadań Ośrodka należy w szczególności:

- **opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej,**
- organizowanie kształcenia, w tym prowadzenie publicznych szkół służb społecznych oraz szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej,
- **rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz opracowywanie regionalnych programów pomocy społecznej,**
- **diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie,**
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej,

Szczegółowe zadania ROPS, cz. 2

- **koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie,**
- organizowanie i prowadzenie regionalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- **sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej,**
- podejmowanie przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie polityki prorodzinnej,
- prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
- opracowywanie programów dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

Szczegółowe zadania ROPS, cz. 3

W ramach realizacji **zadań zleconych samorządowi województwa z zakresu administracji rządowej** do zadań Ośrodka w zakresie świadczeń rodzinnych należy:

- pełnienie funkcji instytucji właściwej w związku z udziałem RP w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach UE i EOG,
- wydawanie decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego,
- ustalanie i dochodzenie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Szczegółowe zadania ROPS, cz. 4

W ramach realizacji zadań zleconych samorządowi województwa z zakresu administracji rządowej do zadań Ośrodka w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy **organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych.**

Najważniejsze badania realizowane w ROPS w latach 2002-2014

Badania i analizy realizowane w latach 2002-2010

- *Wybrane elementy sytuacji w pomocy społecznej w województwie śląskim w 2001 roku (2002 r.),*
- *Jakość polityki prorodzinnej w gminach – badanie kapitału społeczno-kulturowego rodziny w województwie śląskim (wspólnie z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, 2002 r.),*
- *Coroczne badanie „Bilans środków i potrzeb w zakresie pomocy społecznej w województwie śląskim” (2003-2010),*
- *Badanie potrzeb szkoleniowych PSK (2008 r. i 2010 r. – badanie instytucji),*
- *Szanse i zagrożenia dzieci i młodzieży szkolnej w obszarze wychowania i rozwoju w województwie śląskim (2009 r.),*

**Badania realizowane w latach 2010-2014
w ramach projektu systemowego 7.1.3
*Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy
i integracji społecznej województwa śląskiego***

Badania i analizy realizowane w ramach projektu systemowego

2010

Ewaluacja projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, realizowanych w województwie śląskim, w ramach Działania 7.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

2012

- *Organizacje pozarządowe jako potencjał sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim,*
- *Jednostki samorządu terytorialnego wobec wyzwań sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim.*

Badania i analizy realizowane w ramach projektu systemowego

2013

- *Wielowymiarowa analiza ubóstwa w województwie śląskim. Analiza danych zastanych za rok 2011,*
- *Problemy społeczne w województwie śląskim.*

2014

- *Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym jako beneficjenci podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym,*
- *Kapitał społeczny mieszkańców województwa śląskiego,*
- *Badania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, podmiotów ekonomii społecznej, JST, WUP oraz PUP dot. realizacji „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020”.*

**Badania realizowane w latach 2011-2014
w *Obserwatorium Integracji Społecznej*
w ramach projektu 1.16 *Koordinacja na
rzecz aktywnej integracji***

Badania i analizy realizowane w ramach OIS

2011:

- *Diagnoza stanu zastanego,*
- *Diagnoza problemów oraz zasobów instytucjonalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów **alkoholowych** w województwie,*
- *Diagnoza problemów oraz zasobów instytucjonalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów **narkomanii** w województwie śląskim,*
- *Ubóstwo w województwie śląskim - skala, przyczyny, skutki,*
- *Badanie potrzeb szkoleniowych PSK 2011 (CAWI),*
- *W obliczu migracji zarobkowych mieszkańców województwa śląskiego.*

Badania i analizy realizowane w ramach OIS

2012:

- *Badanie potrzeb szkoleniowych PSK 2012 (CAWI),*
- *Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie 2012,*
- *Seniorzy w województwie śląskim jako dawcy i odbiorcy wsparcia.*

2013:

- *Badanie potrzeb szkoleniowych PSK 2013 (FGI),*
- *Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie 2013,*
- *Aktywność opiekuńcza mieszkańców województwa śląskiego.*

Badania i analizy realizowane w ramach OIS

2014

- *Badanie potrzeb szkoleniowych PSK 2014 (desk research),*
- *Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie 2014,*
- *Domy pomocy społecznej w województwie śląskim,*
- *Profilaktyka instytucjonalna w województwie śląskim,*
- *Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami i jej wpływ na skuteczność działań pomocy społecznej,*
- *Efektywność pomocy społecznej w gminach wiejskich w województwie śląskim,*
- *Kontrakt socjalny w województwie śląskim.*

Badania realizowane w ROPS

Badane populacje:

- mieszkańcy województwa śląskiego,
- beneficjenci projektu systemowego ROPS,
- podstawowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej (OPS i PCPR),
- domy pomocy społecznej,
- organizacje pozarządowe,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- podmioty ekonomii społecznej.

Badania realizowane w ROPS

Stosowane metody badawcze:

- analizy *desk research*,
- wywiady indywidualne (PAPI),
- wywiady telefoniczne (CATI),
- ankiety internetowe (CAWI),
- wywiady pogłębione (IDI),
- zogniskowane wywiady grupowe (FGI).

Wykorzystane narzędzia badawcze:

- wywiady kwestionariuszowe,
- ankiety internetowe (*Excel, Google Docs, Lime Survey, CAS*),
- scenariusze wywiadów pogłębionych i zogniskowanych wywiadów grupowych.

Badania realizowane w ROPS

Sposoby realizacji badań

- w całości samodzielne (koncepcja, metodologia, realizacja, opracowanie raportu),
- zlecenie poszczególnych elementów podmiotom zewnętrznym (np. przeprowadzanie wywiadów w domach respondentów, indywidualnych wywiadów pogłębionych, sesji fokusowych).

**Raporty z naszych badań dostępne są na
stronach internetowych**

**efs.rops-katowice.pl
rops-katowice.pl/ois**

Plany badawcze na 2015 rok

Plany badawcze ROPS na 2015 rok, cz. 1

- *Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie 2015,*
- *Społeczna rola matki - wyzwania współczesnego macierzyństwa,*
- *Badania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, podmiotów ekonomii społecznej, JST, WUP oraz PUP dot. **realizacji „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020”.***

Plany badawcze ROPS na 2015 rok, cz. 2

- *Comiesięczne badanie monitorujące realizację przez gminy województwa śląskiego projektu pn. „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny”,*
- *Badania dotyczące używania substancji psychoaktywnych przez młodzież - ESPAD ,*
- *Opracowania i ekspertyzy z obszaru problematyki uzależnień od środków psychoaktywnych (w tym alkoholowe, narkotykowe).*

Wyzwania pojawiające się podczas realizacji badań

Etap przygotowania badań

- Trudności w stosowaniu w przetargach innych niż cena kryteriów wyboru ofert,
- Wygrywanie przetargów przez firmy nie posiadające odpowiedniego potencjału kadrowego i technicznego,
- Brak przygotowania merytorycznego wykonawców,
- Brak lub znikome przeszkolenie ankieterów.

Etap realizacji badań

- Faktyczna realizacja zleceń przez podwykonawców,
- Trudności w komunikacji z wykonawcami,
- Nieterminowość wykonawców,
- Nieuczciwość ankieterów,
- Brak kontroli pracy ankieterów przez wykonawców,
- Fałszowanie/"tworzenie" wyników badań przez wykonawców,
- Odstępstwa wykonawców od przyjętej metodologii badań.
- Nieaktualne wykazy mieszkańców obniżające reprezentatywność prób losowych,
- Niechęć mieszkańców do brania udziału w badaniach.

Etap opracowania przez wykonawców wyników badań

- Ubogi opis wyników badania,
- Liczne błędy stylistyczne, gramatyczne, ortograficzne itp.
- Brak umiejętności formułowania podsumowań, wniosków i rekomendacji,
- Nie stosowanie się do uwag zamawiającego,
- Pisanie raportów „taśmowo” - na bazie raportów z innych województw.

Rekomendacje w zakresie realizacji badań

Rekomendacje w zakresie realizacji badań, cz. 1

- Prowadzenie badań, w miarę możliwości, samodzielnie,
- Rozpoczynanie badań w I kwartale danego roku,
- Opracowanie bardzo dokładnego opisu przedmiotu zamówienia, zawierającego szczegółowy harmonogram realizacji badania,
- Zobowiązanie wykonawcy do przesyłania sprawozdań z realizacji poszczególnych etapów badania,
- Zobowiązanie wykonawcy do systematycznego kontaktu ze zleceniodawcą, szczególnie w wypadku problemów z realizacją badania,
- Uwzględnienie w umowie z wykonawcą kar umownych,

Rekomendacje w zakresie realizacji badań, cz. 2

- Zorganizowanie własnego szkolenia dla ankieterów,
- Prowadzenie własnej kontroli pracy ankieterów (żądanie dostarczenia co najmniej 25% numerów telefonów respondentów oraz przeprowadzenie wrywkowej kontroli telefonicznej),
- Kontrolowanie otrzymanej bazy danych (szukanie identycznych rekordów),
- Uwzględnianie zalet i wad różnego rodzaju prób badawczych.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego

**Chętnie podzielimy się z Państwem naszym
doświadczeniem badawczym**

dblasiak@rops-katowice.pl

kciupek@rops-katowice.pl